

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Геополітика»

Ступінь освіти	бакалавр
Спеціальність	С2 Політологія
Освітня програма	Політологія
Тривалість викладання	Осінній семестр: 1,2 чверть
Кількість кредитів	8 кредитів ЄКТС (240 годин)
Заняття:	
Лекції	4 години на тиждень
Практичні заняття	3 години на тиждень
Мова викладання	українська

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Рудік Олександр Миколайович (лекції, практичні заняття)
	Посада: доцент кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: доцент
	Вчений ступінь: кандидат політичних наук
	Персональна сторінка: https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/rudik.php
	E-mail: rudik.o.m@nmu.one Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Студенти матимуть поглиблені знання щодо сутності геополітики, ключових теоретичних моделей та постатей класичної та сучасної геополітичної думки, концептуальних засад геополітики, зокрема її методів, функцій і категорійно-понятійного апарату, цивілізаційних геополітичних моделей ключових міжнародних гравців, ролі та значення геополітики у мінливому глобальному міжнародному середовищі.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Геополітика» є формування у здобувачів вищої освіти поглиблених знань щодо ключових тенденцій і викликів сучасної геополітики та усвідомлення ними важливості набуття відповідних навичок, зокрема стосовно практичного застосування сучасних геополітичних моделей, для забезпечення власних конкурентних позицій на ринку праці.

Завдання курсу:

- розуміти сутність геополітики та її місце в сучасній політичній теорії та теорії міжнародних відносин;
- знати ключових теоретичні моделі та постаті класичної та сучасної геополітичної думки;
- опанувати концептуальні засади геополітики, зокрема її методи, функції та категорійно-понятійний апарат;
- знати цивілізаційні геополітичні моделі ключових міжнародних гравців;
- розуміти роль та значення геополітики у мінливому глобальному міжнародному середовищі.

3. Результати навчання:

- вміти аналізувати основні проблеми тематики даної навчальної дисципліни.
- критично осмислювати стан, ключові тенденції та виклики сучасної геополітики.
- мати навички професійної комунікації в сфері геополітики.
- розуміти сутність теоретичних засад геополітики, її наукову природу, структуру, завдання, методологію досліджень, знати закономірності геополітики в контексті міжнародних відносин та критично їх осмислювати.
- вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки у сфері геополітики.

4. Структура курсу

Лекції

1. Геополітика як наука.
2. Сучасна геополітична думка.
3. Геополітика: концептуальні засади.
4. Сучасні геополітичні моделі.

Семінарські заняття

- «Геополітика у контексті сучасних міжнародних відносин».
- «Геополітична думка крізь призму сучасних міжнародних відносин».
- «Концептуальні засади геополітики».
- «Геополітичні моделі як ключ до розуміння сучасних міжнародних відносин».

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс36

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
0–59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання індивідуальних завдань за темами семінарських занять складатиме не менше 60 балів.

Отримані бали за поточне тестування за матеріалами лекційного курсу та індивідуальні завдання за темами семінарських занять додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання (20 тестових теоретичних запитань по 2 бали за кожну правильну відповідь). Отримані бали за ККР додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.
Індивідуальні завдання	Включають опрацювання окремих питань курсу. Передбачено 6 індивідуальних завдань за темами семінарських занять. Кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за кожне індивідуальне завдання – 10. Максимальна оцінка за результатами виконання 6-ти індивідуальних завдань – 60 балів.
Поточне тестування	Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить тестові завдання. Максимально оцінюються у 40 балів (2 тести×20 балів). Складається з двох контрольних тестових робіт, кожна з яких містить 10 завдань і оцінюється по 2 бали за кожну правильну відповідь. Неправильна відповідь – 0 балів. Максимальна оцінка за результатами виконання двох робіт складає 40 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка"». URL: <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Геополітика».

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Геополітика».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – он-лайн, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів і презентацій.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Геополітика».

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Підручники:

Геополітика в постатях і термінах: підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія» / М. Вегеш, М. Палінчак, В. Петрінко. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2020. 786 с. URL: <https://surli.cc/rmeiog>

Геополітична енциклопедія: навчальн. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. 492 с. URL: <https://surli.li/stqzzv>

Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 416 с.

8.2. Монографії та інші наукові видання:

Вегеш М., Палінчак М., Голонич Я. Геополітика: Україна, Європа, світ (суспільно-політичний погляд) Academic publishing Fairmont, 2020. 249 с. URL: <https://surli.li/ubbfrrf>

Вегеш І. М., Вегеш М. М. Геополітична думка України наприкінці XIX – в першій половині XX ст. через призму державотворення. *Регіональні студії*. 2020. № 2. С. 71–95. URL: <https://surli.cc/zwkmqf>

Вегеш М. М. Карл Гаусгофер: штрихи до портрета геополітика. *Регіональні студії*. 2020. № 20. С. 137–145. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2020.20.23>

Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство: монографія. К.: Інститут історії України НАН України, 2023. 264 с. URL: <https://surli.li/yfsijd>

Гольцов А. Г. Геополітичний вимір стратегії російської федерації на пострадянському просторі: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 392 с.

Лаврук Т. П. Концепт геополітики: просторова та економічна детермінанти. URL: <https://cutt.ly/OVECDkl>

Ліпкан В. А., Яковець А. В. Геостратегія сучасного Китаю: монографія. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. 384 с. URL: <https://surli.li/klewwm>

Літвін Л. А. Сучасні геополітичні концепції: висновки для України. *Політичне життя*. Груд 2019. 4. С. 109–115. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2019.4.15>

Матвеева О. В. Проблеми мондіалістської інтерпретації постглобалізму. *Політичні проблеми міжнародних систем та європейські студії*. 2016. Том 273. № 261. С. 103–108. URL: <https://politics.chdu.edu.ua/article/view/87115>

Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика. Монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. 616 с. URL: <https://surli.li/qbfuna>

Націоналізм vs глобалізм: нові виклики. Збірник матеріалів Сьомих Бандерівських читань. Київ, 8 лютого 2020 р. / упор. Ю. Сиротюк, Т. Бойко, Ю. Олійник. Київ: Недержавний аналітичний центр «УССД» – ТОВ «Основа», 2020. 368 с. URL: <https://surl.lu/xtdfoh>

Рафальський О. Українська держава. Витоки. Історична еволюція. Сучасність. Монографія. К.: Видавничий дім «АДЕФ-Україна». 2024. 428 с. URL: <https://surl.li/lnpexr>

Сучасний політичний дискурс з проблеми багатополусної реструктуризації сучасного світу: монографія / авторський колектив: З. Самчук, В. Левкулич, Ю. Шаповал, О. Чорний, В. Ковалевський; за заг. ред. З. Самчука. Київ: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 400 с. URL: <https://surl.cc/tdcsbz>

Україна в умовах російської агресії: виклики та відповіді: монографія / [І. В. Букреева, І. Г. Верховцева, В. В. Гулай та ін.]; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики. Харків: Право, 2024. 186 с. DOI: <https://doi.org/9786178518240>

Україна в умовах формування нового світового порядку: зб. матеріалів XXXV Харків. політол. читань (м. Харків, 28 квіт. 2023 р.). Харків: Право, 2023. 152 с. URL: <https://surl.li/kvrxmo>

Чу Чу. Проект «Один пояс, один шлях» у реалізації геополітичних інтересів Китаю: дис. ... д-ра філософії: Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Львів, 2025. 243 с. URL: <https://surl.li/qhxbur>

8.3. Інтернет-ресурси:

Balfour R. Europe's Geopolitical Turn Needs a Democratic Reboot. URL: <https://cutt.ly/2B2n8FG>

Geopolitics and Economic Statecraft in the European Union / Rosa Balfour and Sinan Ülgen, editors. Carnegie Europe. 2024. 134 p. URL: <https://surl.li/osdlwy>

Jacob J. Identity: The Demand for Dignity and the Politics of Resentment by Francis Fukuyama. URL: <https://cutt.ly/KBCDS9L>

Menand L. Francis Fukuyama Postpones the End of History. URL: <https://cutt.ly/vBCPIuY>

Nye J. Globalism Versus Globalization. What are the different spheres of globalism – and how are they affected by globalization? URL: <http://surl.li/dgkex>

Rai S., Burman A. India: Testing Out New Policies on Globalization. URL: <https://cutt.ly/LB2WyJ7>

Richter S., Rieffel L. Downhill from Peak Globalization: When Will It End? URL: <http://surl.li/dgkgt>

The world's biggest bet on India. URL: <https://shortest.link/6naS>

Ülgen S. et al. Rewiring Globalization. Carnegie Europe. 2022. 166 p. URL: <https://surl.li/djxmzo>

Wilkinson D. Spykman and Geopolitics. On Geopolitics: Classical and Nuclear. P. 77–129. URL: <https://surl.li/zahmqr>

Youngs R. The Awakening of Geopolitical Europe? URL: <https://cutt.ly/AB2nnskj>

Zum M. The Death of Globalization? COVID 19 and the Nation-State. The temptation to forecast the end of globalization is large, but very premature. URL: <http://surl.li/dgkgg>